

Projekt

Komisji dorażnej ds. opracowania zmian zasad i trybu zabrzańskiego budżetu obywatelskiego

**UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ZABRZE**

z dnia 2025 r.

w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta w formie budżetu obywatelskiego „Zabrzański Budżet Obywatelski”

Na podstawie art. 5a ust. 2 i 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), na wniosek Komisji dorażnej ds. opracowania zmian zasad i trybu zabrzańskiego budżetu obywatelskiego

uchwała się, co następuje:

§ 1. Określić zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta w formie budżetu obywatelskiego „Zabrzański Budżet Obywatelski” w brzmieniu określonym załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Harmonogram konsultacji w formie budżetu obywatelskiego „Zabrzański Budżet Obywatelski” ogłaszany jest na co najmniej 14 dni przed rozpoczęciem składania wniosków.

§ 3. Uchylić Uchwałę Nr VIII/93/19 Rady Miasta Zabrze z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta w formie budżetu obywatelskiego „Zabrzański Budżet Partycypacyjny”.

§ 4. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Zabrze.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miasta Zabrze

z dnia.....2025 r.

**Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami miasta w formie budżetu obywatelskiego
„Zabrzeński Budżet Obywatelski”**

DZIAŁ I.

Konsultacje z mieszkańcami Zabrze

Rozdział 1.

Zasady ogólne

§ 1. Przeprowadzać konsultacje z mieszkańcami Miasta Zabrze w formie budżetu obywatelskiego, o którym mowa w art. 5a ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, zwanego dalej „Zabrzeńskim Budżetem Obywatelskim”.

§ 2. 1. Z zastrzeżeniem ust. 2 uprawnionymi do wzięcia udziału w głosowaniu w ramach konsultacji są mieszkańcy Zabrze.

2. Uprawnieni do udziału w głosowaniu zgodnie z ust. 1 mieszkańcy Zabrze, którzy nie ukończyli 13 lat, biorą w nim udział za zgodą opiekunów prawnych.

3. Uprawnionymi do składania projektów (wnioskodawcami) i ich popierania są mieszkańcy Zabrze, którzy ukończyli 16 lat.

§ 3. Konsultacje są ważne bez względu na liczbę mieszkańców w nich uczestniczących.

Rozdział 2.

Podział „Zabrzeńskiego Budżetu Obywatelskiego” na pule

§ 4. 1. Budżet obywatelski „Zabrzeński Budżet Obywatelski”, z zastrzeżeniem ust. 2, dzieli się na:

- 1) pulę ogólnomiejską – dla projektów dotyczących całego miasta,
- 2) pule jednostek pomocniczych – dla projektów dzielnicowych.

2. Charakter wyłącznie ogólnomiejski mają projekty dotyczące placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Miasto Zabrze.

3. Możliwe jest wyodrębnienie dodatkowej puli projektów dotyczących placówek oświatowych, o których mowa w ust. 2, wyłącznie w przypadku, gdy całkowita kwota przeznaczona na budżet obywatelski przekracza minimalną kwotę określoną przepisami ustawy o samorządzie gminnym o wartość 15%. Wówczas pula ta wynosi nie mniej niż różnica pomiędzy całkowitą kwotą środków przeznaczonych na budżet obywatelski, a wartością określoną w zdaniu poprzednim.

4. Całkowita kwota środków przeznaczonych na budżet obywatelski określona w ust. 1 dzielona jest według następujących zasad:

- 1) na realizację projektów ogólnomiejskich, o których mowa w ust. 1 pkt 1, przeznacza się nie mniej niż 10% i nie więcej niż 15% całkowitej kwoty środków budżetu obywatelskiego,
- 2) pozostałą część środków przeznacza się na realizację projektów dzielnicowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

5. Podział środków w ramach puli, o której mowa w ust. 1 pkt 2, pomiędzy jednostki pomocnicze miasta odbywa się z uwzględnieniem ich kategorii demograficznej, zgodnie z następującym podziałem:

- 1) dzielnice małe – do 4 500 mieszkańców,
- 2) dzielnice średnie – od 4 501 do 8 200 mieszkańców,
- 3) dzielnice duże – powyżej 8 200 mieszkańców.

6. Dane o liczbie mieszkańców jednostek pomocniczych ustala się na podstawie informacji posiadanych przez Urząd Miejski na dzień ogłoszenia konsultacji w ramach budżetu obywatelskiego.

Rozdział 3. Tryb konsultacji

§ 5. Konsultacje są wieloetapowe i obejmują:

- 1) składanie projektów przez mieszkańców,
- 2) ocenę projektów wraz z wnoszeniem i rozpatrywaniem odwołań od tej oceny oraz publikowaniem listy projektów do głosowania,
- 3) głosowanie mieszkańców nad dopuszczonymi do głosowania projektami,
- 4) opracowanie i ogłoszenie wyników konsultacji.

§ 6. Informacje o konsultacjach zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej um.zabrze.pl w zakładce dotyczącej danej edycji budżetu obywatelskiego „Zabrzański Budżet Obywatelskiego” oraz w dziale „Aktualności”.

DZIAŁ II. Wymagania, jakie powinien spełniać projekt „Zabrzańskiego Budżetu Obywatelskiego”

Rozdział 4.

Wymogi formalne, jakim powinny odpowiadać zgłaszane projekty

§ 7. 1. Projekt składany do puli obejmującej całość miasta (dla projektów ogólnomiejskich) musi oddziaływać na obszar większy niż jedna jednostka pomocnicza (dzielnica) lub być skierowany do ogółu mieszkańców miasta Zabrze (a nie określonej jednostki pomocniczej — dzielnicy).

2. Projekt składany do puli obejmującej daną jednostkę pomocniczą (dzielnicę) musi być przypisany do konkretnej jednostki pomocniczej (dzielnicy).

3. Każdy z projektów wskazanych w ust. 1 i 2 winien być powszechnie dostępny.

§ 8. 1. Wnioskodawca składa projekt spełniający wymogi co do formy, terminu i miejsca składania.

2. Okres składania projektów nie może być krótszy niż 30 dni kalendarzowych.

Rozdział 5. Wymagana liczba podpisów mieszkańców popierających projekt

§ 9. 1. Wymaganą liczbę podpisów na liście poparcia projektu składanego do puli obejmującej całe miasto (dla projektów ogólnomiejskich) określa się na 50.

2. Dla projektów składanych do poszczególnych pul obejmujących dane jednostki pomocnicze (dzielnice) nie wymaga się podpisów mieszkańców popierających projekt.

3. Z zastrzeżeniem § 2 mieszkaniec może poprzeć więcej niż jeden projekt.

Rozdział 6. Zasady oceny zgłoszonych projektów co do ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej, spełniania przez nie wymogów formalnych oraz tryb odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania

§ 10. 1. Ocenę zgłoszonych projektów przeprowadza Prezydent.

2. Ocena zgłoszonych projektów obejmuje:

- 1) ocenę czy zgłoszony projekt spełnia wymogi formalne określone w § 7, § 8 i § 9,
- 2) ocenę czy zgłoszony projekt jest zgodny z prawem, zgodnie z § 11,
- 3) ocenę czy zgłoszony projekt spełnia kryteria wykonalności technicznej, zgodnie z § 12.

§ 11. 1. Zgłoszone projekty muszą być zgodne z przepisami prawa właściwymi dla merytorycznego zakresu projektu.

2. Projekty dotyczące nieruchomości muszą dotyczyć nieruchomości będących własnością Miasta lub Skarbu państwa i pozostawać we władaniu Miasta Zabrze.

§ 12. Złożone projekty muszą być wykonalne technicznie, czyli ich realizacja musi być możliwa w założonym terminie, biorąc pod uwagę możliwość przeprowadzenia właściwych procedur, w tym przygotowawczych, dostępność rzeczową i organizacyjną niezbędnych do wykonania zasobów i aktualną wiedzę, w tym zasady sztuki budowlanej, jeśli projekt obejmuje roboty budowlane.

§ 13. W trakcie oceny wnioskodawca może zostać poproszony o złożenie wyjaśnień, w szczególności w zakresie zapisów projektu, uściślenia zapisów, zmiany lokalizacji projektu (jeśli jest to wskazane w szczególności prawami własności terenu, planami zbycia miejskiej nieruchomości, planami lub strategiami miasta Zabrze, bezpieczeństwem publicznym), konieczności uwzględnienia dodatkowych elementów kosztów lub zmiany wyceny poszczególnych elementów kosztów (i co za tym idzie łącznego kosztu), ograniczenia lub rozszerzenia zakresu rzeczowego, zmianę kategorii projektu [między pulą obejmującą całą gminę (projekt ogólnomiejski), a pulą obejmującą daną jednostkę pomocniczą (dzielnice) lub między poszczególnymi pulami obejmującymi jednostki pomocnicze (dzielnice)].

§ 14. 1. Wynik wstępnej oceny może być pozytywny (projekt będzie przedmiotem głosowania) lub negatywny (projekt nie będzie dopuszczony do głosowania).

2. W przypadku oceny negatywnej podaje się do wiadomości publicznej uzasadnienie oceny.

§ 15. Wyniki wstępnej oceny publikowane są w sposób określony w § 6.

§ 16. 1. Od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania wnioskodawcy służy odwołanie.

2. Odwołanie wnosi się do Prezydenta Miasta Zabrze w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia opublikowania wyników wstępnej oceny, o której mowa w § 15.

3. Odwołanie pod rygorem pozostawienia bez rozpatrzenia zawiera uzasadnienie odnoszące się do uzasadnienia negatywnej oceny.

4. Odwołanie wnosi się w piśmie lub drogą poczty elektronicznej (e-mail, jeśli mieszkaniec w projekcie wpisał adres poczty elektronicznej i korespondencja pochodzi z tego adresu).

5. Odwołanie Prezydent rozpatruje w terminie 7 dni kalendarzowych.

6. Wynik rozpatrzenia odwołania jest ostateczny.

7. Informacja o fakcie złożenia odwołania i o wyniku jego rozpatrzenia powinna być podana do publicznej wiadomości.

§ 17. 1. Do daty ogłoszenia ostatecznej listy projektów kierowanych do głosowania wnioskodawcy służy prawo do zmiany we wniosku (zmiana z inicjatywy wnioskodawcy).

2. W takim samym terminie wnioskodawcy służy prawo do wycofania projektu.

3. Wniosek o dokonanie zmiany lub o wycofanie projektu wnosi się w piśmie lub drogą poczty elektronicznej (e-mail, jeśli mieszkaniec w projekcie wpisał adres poczty elektronicznej i korespondencja pochodzi z tego adresu).

§ 18. Po rozpatrzeniu wszystkich odwołań publikuje się wyniki wstępnej oceny wraz z naniesionymi wynikami rozpatrzenia odwołań wniesionych w sposób określony w § 16 (lista projektów do głosowania).

Rozdział 7.

Zasady przeprowadzania głosowania, ustalania wyników i podawania ich do publicznej wiadomości

§ 19. 1. Celem głosowania jest stworzenie osobnych dla każdej puli (dla projektów przedstawionych do głosowania w kategoriach: całość gminy oraz dla poszczególnych jednostek pomocniczych) projektów z listy projektów do głosowania od najbardziej potrzebnych zdaniem głosujących mieszkańców, czyli kolejno od projektu, który otrzymał najwięcej głosów aż do projektu, który otrzymał najmniej głosów.

2. Głosowanie trwa nie krócej niż 15 dni kalendarzowych.

3. Głosowanie jest jawne, z tym, że nie publikuje się informacji o głosach poszczególnych głosujących mieszkańców, a jedynie zbiorcze liczby głosów na poszczególne projekty.

4. Z zastrzeżeniem § 2 ust. 2 uprawnionymi do wzięcia udziału w głosowaniu są mieszkańcy Zabrze.

5. Głosować można tylko osobiście.

6. Głosować można tylko raz.

7. Głosujący może oddać głos na nie więcej niż 1 projekt z puli obejmującej całość gminy i nie więcej niż 1 projekt z puli obejmującej (dowolną, niekoniecznie tę w której głosujący zamieszkuje) jednostkę pomocniczą.

8. Głosowanie przeprowadza się w formie elektronicznej (jako forma podstawowa) za pomocą interaktywnego formularza dostępnego w sieci Internet z każdego miejsca poprzez standardowe przeglądarki stron www oraz w formie papierowej karty do głosowania.

9. Za nieważny uznaje się głos:

- 1) oddany przez osobę nieuprawnioną, czyli niebędącą mieszkańcem Zabrze,
- 2) został oddany w innej formie lub z użyciem innego formularza elektronicznego lub papierowego niż określony,
- 3) został oddany na więcej niż jeden projekt z puli ogólnomiejskiej i / lub jeden z puli dzielnicowej,
- 4) oddany przez głosującego, który wziął udział w głosowaniu więcej niż jeden raz, wówczas wszystkie karty głosowania i głosy uważa się za nieważne,
- 5) formularz został wypełniony niewłaściwie, to znaczy nie zostały wypełnione wszystkie wymagane pola lub pola zostały wypełnione innymi danymi niż wymagane lub formularz został wypełniony w sposób nieczytelny,
- 6) oddany przez osobę małoletnią nieposiadającą zgody opiekuna prawnego.

10. Na wynik głosowania składają się wyłącznie głosy ważne policzone dla każdego projektu poddanego głosowaniu.

§ 20. 1. Wynikiem głosowania są listy projektów mieszkańców dla każdej z pul (poziom ogólnomiejski oraz poziom poszczególnych jednostek pomocniczych — dzielnic), które zostały wpisane na listę projektów do głosowania, uszeregowane według liczby głosów, począwszy od projektu o największej liczbie głosów z zaznaczonymi projektami rekomendowanymi do wykonania z finansowaniem z części wydatków budżetu miasta w ramach budżetu obywatelskiego.

2. W przypadku równej liczby głosów w ramach danej puli o kolejności decyduje losowanie. Losowanie przeprowadzają osoby wskazane przez Prezydenta, które z aktu losowania opracowują protokół.

3. Projekt mieszkańca, który nie uzyskał przynajmniej 50 głosów nie jest kierowany do realizacji, nawet jeśli rekomendowane przez mieszkańców w głosowaniu projekty mają łącznie mniejszą wartość niż wartość danej puli.

4. Z uwzględnieniem ust. 3 oraz trzech następnych ustępów, za rekomendowane przez mieszkańców do wykonania (wyniki konsultacji) uznaje się projekty z poszczególnych pul kolejno od pierwszego w puli aż do wyczerpania środków dostępnych dla odpowiedniej puli biorąc pod uwagę wartość projektów wg szacunku Prezydenta (jeśli Prezydent zaproponował inną kwotę niż mieszkaniac w formularzu projektu, a mieszkaniac taką zamianę przy wstępnej ocenie zaakceptował) lub mieszkańca (jeśli Prezydent nie proponował zmiany szacunkowej wartości projektu).

5. W przypadku, gdy wartość kolejnego projektu dodana do poprzednich rekomendowanych przekroczy przewidzianą daną pulę środków dla listy projektów, wówczas do realizacji kierowany jest następny projekt w kolejności, którego wartość dodana do poprzednich zaakceptowanych projektów nie przekroczy środków danej puli. Zasadę tę stosuje się aż do wyczerpania danej puli.

6. W przypadku braku odpowiedniej ilości projektów w danej puli lub nierozdysponowania wszystkich środków w puli w sposób określony w poprzednim ustępie, sumuje się nierozdysponowane środki z wszystkich pul i przeznacza się na wskazanie do realizacji po jednym projekcie o najwyższej liczbie głosów dotychczas nie wskazanym do wykonania z jednostek pomocniczych o najwyższej frekwencji. W przypadku wskazania w sposób określony w poprzednim zdaniu projektów z wszystkich możliwych jednostek pomocniczych, wskazuje się po jednym kolejnym niewskazanym projekcie z jednostek pomocniczych uszeregowanych w sposób określony w poprzednim zdaniu.

7. Jeśli wartość wskazanych do wykonania projektów w sposób określony w ust. 1 – 6 jest niższa niż minimalna wysokość budżetu obywatelskiego określona w art. 5a ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, do wykonania wskazuje się po jednym projekcie z kolejnej lub kolejnych po wybranych na podstawie ust. 6 jednostek pomocniczych pod względem frekwencji aż do momentu, kiedy wybrane do wykonania projekty osiągną wartość nie mniejszą niż minimalna ustawowa wysokość budżetu obywatelskiego. W przypadku wskazania w sposób określony w par. 6 i poprzednim zdaniu projektów z wszystkich możliwych jednostek pomocniczych, wskazuje się po jednym kolejnym niewskazanym projekcie z jednostek pomocniczych uszeregowanych w sposób określony w poprzednim zdaniu.

8. Projekty, które nie zostały rekomendowane do wykonania i nie uzyskały finansowania w sposób określony w poprzednich ustępach pozostawia się bez dalszego biegu, w szczególności nie „przenosi” się ich do procedury na rok kolejny.

9. Wyniki głosowania publikuje się w sposób określony w § 6.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr XV/126/25 z dnia 13 lutego 2025 r. Rada Miasta Zabrze powołała spośród radnych komisję doraźną, której zadaniem było opracowanie propozycji zmian zasad i trybu przeprowadzania Zabrzeńskiego Budżetu Obywatelskiego.

W toku prac Komisja dokonała analizy dotychczasowych rozwiązań stosowanych w Zabrzu w zakresie budżetu obywatelskiego oraz zapoznała się z praktykami funkcjonującymi w innych miastach. Przeprowadzono również konsultacje z Radami Dzielnic oraz z wydziałami i miejskimi jednostkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za ocenę i realizację projektów w ramach budżetu obywatelskiego.

Efektem prac Komisji było opracowanie wniosku do Prezydenta Miasta, zawierającego propozycje zmian Uchwały Nr VIII/93/19 Rady Miasta Zabrze z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami w formie budżetu obywatelskiego „Zabrzeński Budżet Partycypacyjny”.

Przygotowany projekt uchwały nowelizującej został następnie poddany konsultacjom społecznym, które odbyły się w dniach od 18 sierpnia do 8 września 2025 r. Celem konsultacji było zebranie opinii mieszkańców Zabrze na temat proponowanych zmian. Zdecydowana większość uczestników konsultacji odniosła się do projektu pozytywnie, a zgłoszone uwagi w przeważającej części były zbieżne z kierunkiem zaproponowanych zmian.

Po analizie „Raportu końcowego z konsultacji społecznych” Komisja uznała, że projekt uchwały nie wymaga korekt. W związku z tym Komisja zarekomendowała jego przyjęcie przez Radę Miasta w brzmieniu, które było przedmiotem konsultacji z mieszkańcami.